

A photograph of a person watering plants in a greenhouse. The person is holding a watering can, and water is pouring out of the spout onto a tray of plants. The background shows various green plants and the structure of the greenhouse.

Statliga stöd till innovation och företagande

charlotta von porat

2018-05-03

RIKSREVISIONEN

Riksrevisionens uppdrag och mandat

- › Myndighet under riksdagen med uppgift att granska den verksamhet som bedrivs av staten
- › Granskar regeringen, myndigheter, bolag och stiftelser
- › Verkar genom oberoende revision för demokratisk insyn
- › Medverkar till god resursanvändning och effektiv förvaltning i staten
- › Grundlagsreglerat mandat
- › Företräder Sverige som nationellt revisionsorgan

Utgångspunkter för effektivitetsrevisionen

- › Följer internationell standard (ISSAI)
- › Främst ska genomförandet och resultatet av verksamheter granskas
- › Anknytningen till statens budget ska beaktas i de flesta fall
- › Granskningen ska utgå från allmänna samhällsintressen
- › Granskningen ska främja ett effektivt utbyte av statens insatser

Redovisning av effektivitetsrevision

- › Granskningsrapporter, ca 30 per år, lämnas till riksdagen
- › Regeringen ska inom fyra månader redovisa vilka åtgärder de vidtagit eller ämnar vidta med anledning av Riksrevisionens iakttagelser
- › Årlig sammanställning av regeringens åtgärder lämnas i årsredovisningen för staten avseende både effektivitetsrevision och årlig revision
- › Muntlig avrapportering: myndigheter, departement och utskott
- › Årlig rapport (både årlig revision och effektivitetsrevision)
- › Rapporter publiceras på www.riksrevisionen.se

Bakgrund

- › SME (små och medelstora företag) och innovationer anses vara viktiga för tillväxten
- › 27 miljarder i företagsstöd betalas ut varje år
- › 1 miljard kronor går till SME
- › Vinnova, Energimyndigheten och Tillväxtverket delar ut en stor del av medlen
- › 8 program har granskats

Syfte

- › Fungerar statligt stöd till innovationer inom små och medelstora företag väl?

- › Revisionsfrågor:
 - Har myndigheterna tydliga och uppföljningsbara mål för sina program?
 - Hur fungerar myndigheternas processer vad gäller tilldelning av stöd?
 - Ger stöden några mätbara effekter?
 - Har regeringen överblick över stöden?

1. Har myndigheterna tydliga och uppföljningsbara mål för sina program?

- › Mål finns men är svåra att mäta och följa upp
- › För många mål på olika nivåer
- › Framväxande mål utan tydlig koppling till motiven för stödet
- › Oprecisa och felsyftande målformuleringar

2. Hur fungerar myndigheternas processer vad gäller tilldelning av stöd?

- › Val av idéer som saknar finansiering
- › Systematiskt informationssökande om företagen
- › Gruppdynamik viktigt för val av framgångsrika projekt
- › Neutralt förhållningssätt där flera aktörer bidrar med kunskap
- › Korrekt bild av stödsökare förutsättning för bra resultat

3. Ger stöden några mätbara effekter?

- › Uppföljning och utvärdering av myndigheter och forskare
- › Effektutvärderingar som Vinn Nu och Forska & Väx (Vinnova) visar på likartade resultat, få mätbara effekter
- › Kritik för att:
 - inte mäta rätt mål
 - mäta effekter för tidigt efter det att stöden har betalats ut
- › Ej konsensus om hur lång tid det ska gå innan effekter går att mäta och var effekterna ska uppstå.

4. Har regeringen överblick över stöden?

- › Regeringen saknar överblick
 - Flera departement ansvarar för olika delar av stödsystemet
 - Näringsdepartementet har det övergripande ansvaret
 - Hänvisning till respektive myndighet i sakfrågor
- › Användbara data från Tillväxtanalys saknas för att uppföljning ska kunna genomföras
 - Data brister ofta i omfattning och kvalitet för kvalificerad uppföljning och analys
 - Uppföljning av *de minimis*-stöd visar att inrapporterade data är otillräckliga för uppföljning av Sveriges förhållande till EU:s regelverk
 - Sammanställd data bidrog inte till en mer utförlig uppföljning av stöden

Rekommendationer till Regeringen

- › Regeringen bör skapa förutsättningar för en bättre överblick över stöden till näringslivet och dess effekter
- › Regeringen bör utforma Tillväxtanalys uppdrag på ett mer ändamålsenligt sätt så att myndigheten kan bidra med mer systematisk kunskap om företagsstöd

Rekommendationer till myndigheterna

- › De stödgivande myndigheterna bör formulera tydliga mål för sina program
 - Om målet för ett visst stöd är ökad tillväxt i samhället är det av stor vikt att målet är tydligt definierat, avgränsat och uppföljningsbart
- › De stödgivande myndigheterna bör planera utvärderingar av program redan i samband med att de gör upp planer för programmen
 - Mål, syfte, metod, data och val av variabler bör klargöras för utvärderaren innan programmen påbörjas

